

РОЗВИТОК ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ ВІДПОВІДНО ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ

*Савченко Т.Г., д-р екон. наук, професор
Мірошниченко О.В., канд. екон. наук
Сумський державний університет*

У жовтні 2017 року Верховною Радою України були внесені зміни до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1], які у тому числі стосувались визначення поняття «Звіт про управління» та опису загальних вимог щодо складання даного звіту. Відповідно до зазначеного Закону звіт про управління трактується як документ, що містить фінансову та нефінансову інформацію, яка характеризує стан і перспективи розвитку підприємства та розкриває основні ризики і невизначеності його діяльності [2].

Також у статті 11 Закону зазначається, що звіт про управління та консолідований звіт про управління подається разом з фінансовою звітністю та консолідованою фінансовою звітністю відповідно. Також зазначається, що від подання звіту про управління звільняються мікропідприємства та малі підприємства. Середні підприємства мають право не відображати у звіті про управління нефінансову інформацію [2]. Потрібно підкреслити, що Законом від 5 жовтня 2017 року визначались критерії розподілу підприємств на мікро-, малі, середні та великі [1].

На виконання положень даного Закону та для приведення звітності банків у відповідність до кращих світових практик на початку квітня 2018 року Національним банком України були внесені зміни до Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України № 373 [3]. Вона була доповнена розділом «Структура і зміст Звіту про управління». Встановлено, що даний

звіт подається разом із річною фінансовою звітністю та розкриває фінансову та нефінансову інформацію. Даний звіт також повинен містити аналіз економічних, екологічних та соціальних аспектів діяльності банку, їх зміни протягом звітного періоду та вплив у майбутньому на діяльність банку чи можливість спричинення ризиків [3].

Таким чином, можна зробити висновок, що запровадження звіту про управління у банківських установах України фактично означає їх перехід до складання інтегрованої звітності. Остання ґрунтується на інтегрованому мисленні, передбачає розкриття фінансової та управлінської звітності, а також інформації щодо інших суттєвих економічних, соціальних та екологічних показників [4, ст. 98-99].

Дана теза підтверджується вимогою Інструкції №373 [3] щодо обов'язкового розкриття інформація про:

- характер бізнесу (опис зовнішнього середовища та діючої бізнес-моделі, основні продукти та послуги і т.д.);

- цілі керівництва та стратегії досягнення цих цілей (зокрема розкривається діяльність у сфері досліджень та інновацій);

- ключові фінансові та нефінансові ресурси (структура капіталу, фінансові механізми, людські ресурси, інтелектуальний капітал, технологічні ресурси і т.д.); систему, стратегію та політику управління ризиками, суттєві види ризиків; відносини з акціонерами та пов'язаними особами;

- результати діяльності та перспективи подальшого розвитку;

- ключові показники ефективності, які використовує керівництво для оцінки результатів діяльності банку відповідно до встановлених цілей.

Вимоги щодо змісту звіту з управління визначаються статтею 19 Директиви ЄС [5]. У відповідності до даної статті у річному звіті про управління слід навести достовірний огляд розвитку діяльності компанії та її стану разом із розкриттям наявних у неї основних ризиків та невизна-

ченостей. Звіт повинен включати аналіз як фінансових, так і там, де необхідно, нефінансових показників діяльності, у тому числі інформацію з питань навколишнього середовища та персоналу. Зокрема, звіт про управління повинен розкривати: ймовірні сценарії подальшого розвитку компанії; інформацію про придбання власних акцій відповідно до статті 24 (2) Директиви 2012/30 / ЄС; наявність філій компанії; дані про застосування компанією фінансових інструментів; завдання та політику компанії в управлінні фінансовими ризиками: схильність компанії до цінового ризику, кредитного ризику, ризику ліквідності та ризику грошових потоків. Отже, можемо зробити висновок, що в цілому структура звіту про управління банків України відповідає вимогам Директиви ЄС. Більш детально особливості запровадження інтегрованої звітності банків (станом на початок 2018 року) досліджено у монографії [4, ст. 100-111].

Статтею 30 Директиви [5] врегульовано вимоги щодо опублікування звіту про управління. До ключових з них вимог можна віднести вимоги щодо: опублікування в термін, що не перевищує 12 місяців після дати опублікування балансу, оприлюднення висновку офіційного аудитора або аудиту, опублікування консолідованих звітів про управління. Також зазначається, що «суспільно значимі» суб'єкти господарювання у яких кількість співробітників перевищує 500 осіб повинні складати та подавати нефінансову інформацію.

Подібні вимоги щодо оприлюднення також визначені Інструкцією №373 [3]. Зокрема, передбачено, що перевірений аудитором річний звіт про управління повинен оприлюднюватись на веб-сторінці банку разом із річною фінансовою звітністю не пізніше 30 квітня. Банки, у яких на звітну дату середня кількість працюючих перевищує 500 осіб, крім економічних, екологічних та соціальних аспектів зобов'язані розкрити питання зайнятості, поваги до прав людини, боротьби з корупцією.

Таким чином, з травня 2019 року широке коло користувачів зможе проаналізувати зміст звітів про управління банків України. Маємо сподівання, що дана інформація стане об'єктом ґрунтовного аналізу у середовищі науковців, експертів та клієнтів банків.

Узагальнивши наведений вище матеріал можна зробити наступні висновки. Україна суттєво просунулась у формування нормативних вимог необхідних для складання якісної інтегрованої звітності середніми та великими підприємствами [6] та банками [3]. Структура інтегрованої звітності останніх за більшістю суттєвих аспектів відповідає Директивам Європейського Союзу. Підвищення транспарентності банків сприятиме формуванню ефективних механізмів контролю за їх діяльністю, як в аспекті оцінки ризиків, так і з точки зору захисту прав людини та боротьби з корупцією.

Перелік посилань:

1. Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень : Закон України від 5 жовт. 2017 р. № 2164-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2164-19#n124>

2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

3. Про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України : інструкція, затв. постановою Правління НБУ від 24 лист. 2011 р. № 373. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11>.

4. Інтегрована звітність в контексті євроінтеграції України: сучасний стан, перспективи розвитку та запровадження : монографія / за заг. ред. Савченка Т.Г., Гриценко О.І. Суми : Вінніченко М.Д., 2018. 126 с.

5. Директива Європейського Союзу 2014/95/ЄС з нефінансової звітності від 22 жовтня 2014 р.

6. Методичні рекомендації зі складання звіту про управління : рекомендації, затв. наказом М-ва фінансів України від 07 груд. 2018 р. № 982. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18>